

การประเมินผลของการควบคุมทางด้านบัญชี

การที่จะทราบว่า ระบบบัญชีควบคุมน้ำมันคงคลังที่ใช้ยู่หรือไม่คืออย่างไร ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในวงการปฏิบัติงาน หรือ ผู้ใช้รายงานที่เกี่ยวข้องก็สามารถตอบได้ทันทีว่าคือหรือไม่ เพราะเขาเป็นผู้อยู่กับข้อเท็จจริงขณะปฏิบัติงาน ในกรณีที่ไม่มีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างทำงาน ข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง การปฏิบัติงานกระทำไ้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น เช่นนี้อาจกล่าวได้ว่า ระบบงานที่นำมาใช้เป็นระบบงานที่ค้อยู่แล้ว แต่โดยหลักการทั่วไปควรจะพิจารณาว่า ระบบบัญชีควบคุมน้ำมันคงคลังดังกล่าว ก่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ค้อยู่หรือไม่เพียงใด ฉะนั้นในบทนี้ผู้เขียนจะศึกษาถึงลักษณะของการควบคุมภายในที่ดีซึ่งจะนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานสำหรับการประเมินผลของ ระบบบัญชีน้ำมันคงคลังดังกล่าวแล้วใน

บทที่ 5

ความหมายของการควบคุมภายใน

Committee on Auditing Procedure ของสมาคมผู้สอบบัญชีของสหรัฐอเมริกาได้อธิบายความหมายของการควบคุมภายในว่า¹

"การควบคุมภายในหมายถึงแผนจัดแบ่งส่วนงาน วิธีปฏิบัติงานที่ประสานกันและมาตรการต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติในกิจการ เพื่อคุ้มครองทรัพย์สิน ตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายที่ผู้บริหารได้วางไว้"

ส่วนทางด้านสมาคมนักบัญชีของประเทศอังกฤษ (Institute of Chartered Accountants in England and Wales) ก็ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการควบคุม

¹สุพจน์ สุชาธรรม, การสอบบัญชี (โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ กรุงเทพฯ : 2517),

ภายในไว้ว่า²

— ไม่ใช่เป็นเพียงการตรวจสอบภายใน (Internal Check) และการสอบบัญชีภายใน (Internal Audit) เท่านั้น แต่หมายถึงระบบการควบคุมทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นด้านการเงินหรือด้านอื่น ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยฝ่ายจัดการ เพื่อที่จะให้ธุรกิจดำเนินไป อย่างมีระเบียบเพื่อป้องกันรักษาทรัพย์สินและเพื่อเป็นหลักประกันถึงความถูกต้องแม่นยำและ น่าเชื่อถือของรายการบันทึกต่าง ๆ

สำหรับทางด้านปฏิบัติของธุรกิจ เช่น บริษัทน้ำมัน Exxon Corporation ก็ได้กำหนด คำจำกัดความของการควบคุมภายในไว้ดังนี้³

"The plan of organization and those related methods and measures adopted within an organization for the initiation, approval, direction, performance, and appraisal of its activities to safeguard its assets, measure the accuracy and reliability of its accounting data and insure adherence to prescribed managerial policies"

(เป็นแผนการขององค์การซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการและมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในองค์การนั้น ๆ โดยคำนึงถึงจุดเริ่มต้นของรายการ การอนุมัติ การแนะนำสั่งการ วิธีปฏิบัติงาน และการประเมินผลงานเพื่อคุ้มครองรักษาทรัพย์สิน ตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี และเพื่อเป็นการแน่ใจว่าการปฏิบัติงานได้เป็นไปตามนโยบายของฝ่ายบริหารที่วางไว้)

ดังนั้น ไม่ว่าจะให้คำจำกัดความในลักษณะใดก็ตาม แต่ความหมายของการควบคุม

²สุชาติ เหลืองสุรสวัสดิ์, "การตรวจสอบบัญชีในระบบคอมพิวเตอร์" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 37.

³Exxon Corporation, Internal Control Manual (New York: 1973), p.2.

(เป็นบริษัทใหญ่ของบริษัทเอสโซ่ แสตนคาร์ค ประเทศไทย จำกัด)

ภายในก็คล้ายคลึงกัน คือ ประกอบด้วยวิธีการหรือมาตรการต่าง ๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อป้องกันทรัพย์สินของกิจการจากการทุจริตและผิดพลาด
2. ให้ตัวเลขข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้องและเชื่อถือได้
3. ทำให้การดำเนินงานของกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป็นไปตามนโยบายที่ฝ่ายจัดการได้วางไว้

หลักของการควบคุมภายใน

ระบบการควบคุมภายในย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะการดำเนินงานของแต่ละบริษัทซึ่งแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามหลักของการควบคุมภายในจะต้องคำนึงถึงลักษณะที่สำคัญต่อไปนี้⁴

1. จะต้องมีแผนการแบ่งส่วนงานที่กำหนดความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. จะต้องมีระบบการอนุมัติและวิธีบันทึกทางการเงินที่เหมาะสมและเพียงพอแก่การควบคุมทางบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้และรายจ่าย
3. จะต้องมีหลักการปฏิบัติที่ค้ำตามหน้าที่ของแต่ละส่วนงาน
4. จะต้องมีพนักงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ

ในค่านของบริษัท Exxon Corporation ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการควบคุมภายในไว้เช่นกัน อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานแต่ละฝ่าย จะต้องกำหนดไว้อย่างแจ่มชัดภายในขอบเขตที่แน่นอนซึ่งเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ เพื่อช่วยให้ง่ายต่อ

⁴AICPA, Auditing Standard and Procedure (New York : 1963).

การควบคุมและเงินไปตามเป้าหมายของบริษัทที่วางไว้

2. ควรจะมีการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยการแบ่งแยกงานกันระหว่างพนักงาน เพื่อที่จะไม่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบควบคุมในงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตลอด

3. การควบคุมภายในไม่ควรจะขึ้นอยู่กับมากจนเกินไปเพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในลดลง การปฏิบัติงานไม่ได้ผลเต็มที่ซึ่งกระทบกระเทือนต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่วางไว้

4. การควบคุมภายในที่ดี จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการควบคุมและลักษณะของความเสี่ยงที่อาจเกี่ยวข้อง เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของบริษัท

ในทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นเมื่อนำมาพิจารณาใช้กับการควบคุมของคลังให้เป็นไปตามหลักของการควบคุมภายในที่ดี ควรจะมีวิธีการดังนี้

1. การแบ่งความรับผิดชอบระหว่างงานปฏิบัติการหรือการจัดซื้อ หน่วยงานรักษาของคลังและหน้าที่ลงบัญชีออกจากกัน
2. ต้องมีวิธีการจกบันทึกเกี่ยวกับการรับเข้า-จ่ายออก สำหรับหน่วยงานแต่ละแห่ง
3. จะต้องมีเอกสารหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ตรวจสอบถึงปริมาณขาย การนำมาใช้และอื่น ๆ ทุกครั้งที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในปริมาณของคลัง
4. มีการตรวจนับของคลังเป็นครั้งคราว เปรียบเทียบกับยอดคลังในสมุดบัญชีทั้งปริมาณและมูลค่า

ฉะนั้น จะพิจารณาโดยสรุปในด้านการควบคุมภายในของระบบบัญชีน้ำมันคลังซึ่งกล่าวในบทก่อนได้ดังนี้

1. การลงบัญชีน้ำมันคลังใช้ระบบการจกบันทึกแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Records) เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวของน้ำมันทุกครั้งที่มีการรับเข้าและจ่ายออก เป็นประโยชน์ต่อการติดตามผลของการปฏิบัติงานของคลังน้ำมันต่าง ๆ ทั่วประเทศ

2. บัญชีรายละเอียดน้ำมัน (Stock Ledger) ถือเป็นบัญชีย่อยซึ่งแสดง

รายละเอียดของการรับ-จ่าย และปริมาณคงเหลือได้ทุกขณะสำหรับน้ำมันแต่ละชนิดและแต่ละคลังน้ำมัน ฉะนั้นบัญชีย่อยนี้จะแยกความรับผิดชอบออกจากบัญชีคุมยอด (General Ledger) ในการควบคุมบริษัทได้ให้ความสำคัญแก่ทุกรายการที่เกี่ยวข้อง เช่น การแก้ไข การตัดบัญชี ระบุความรับผิดชอบของผู้อนุมัติรายการ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะถ้าบัญชีย่อยให้ข้อมูลที่ผิดพลาดย่อมมีผลต่อการคำนวณมูลค่าน้ำมันคงคลังในบัญชีคุมยอดอันจะทำให้งบการเงินแสดงข้อเท็จจริงผิดพลาดเช่นกัน

3. ความรับผิดชอบของนายคลังน้ำมันจะกำหนดไว้อย่างแน่นอน แยกออกจากหน้าที่การผลิตหรือจัดหา การขนส่ง การขาย การลงบัญชีและการตรวจพิสูจน์ยอดคงเหลือที่แท้จริง ดังนั้นหน้าที่ของนายคลังคือการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับ-จ่ายให้เป็นไปตามวิธีการที่บริษัทกำหนดรวมทั้ง รับผิดชอบต่อรายงานน้ำมันคงเหลือประจำวัน

4. การจ่ายน้ำมัน จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเอกสารหลักฐานซึ่งอนุมัติถูกต้อง เท่านั้น เช่น การขายเงินสด ผู้ที่จะเซ็นอนุมัติให้ส่งได้จะต้องรู้ว่าอับวอยซ์เงินสดนั้นมีลายเซ็นที่รับเงินโดยแท้จริงถูกต้องหรือไม่ หรือ ถ้าเป็นการขายเชื่อจะต้องมีลายเซ็นของฝ่ายให้สินเชื่อกำกับจึงจะอนุมัติให้ส่งได้ เป็นต้น

5. จัดให้มีการควบคุมแยกต่างหากสำหรับน้ำมันที่ยืม/ให้ยืมระหว่างบริษัท และทุกสิ้นเดือนจะมีการตรวจสอบยืนยันยอดตามรายงานที่แจ้งแก่กัน

6. มีการควบคุมพิเศษสำหรับรายการน้ำมันส่งมอบระหว่างคลัง เพื่อเป็นการแน่ใจว่า การส่งมอบน้ำมันจากคลังต้นทางไปยังคลังรับปลายทางถูกต้องทั้งปริมาณและชนิดของน้ำมัน ควบคุมระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางว่าสมเหตุสมผลและไม่มีการสูญหายในแต่ละเที่ยวที่มีการจัดส่งน้ำมัน นอกจากนี้ก็สามารถตรวจสอบรายการน้ำมันระหว่างทางทุกสิ้นเดือนได้ด้วย

7. จัดให้มีการควบคุมที่ยามประตูสำหรับการเคลื่อนย้ายน้ำมันเข้า-ออก เป็นการยืนยันว่า น้ำมันที่รับผ่านหน้าประตูมีการนำไปจัดเก็บเข้าถังน้ำมันตามปกติ ในขณะที่เดียวกัน การจ่ายน้ำมันออกซึ่ง รายงานโดยหน่วยจ่ายได้มีการส่งออกจริง โดยยามประตูเซ็นรับทราบ

ถึงการจ่ายออกเท่านั้น ๆ ฉะนั้นการนำระบบ Matching มาใช้ตรวจสอบระหว่าง
สำเนาเอกสารที่ผ่านประตูกับสำเนาเอกสารที่อนุมัติให้ส่งจ่ายจากหน่วยงานจ่าย -
เช่นนี้ จะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งสองสามารถตรวจสอบควบคุมกันเองได้
เป็นการป้องกันการทุจริตทางหนึ่ง

8. ทุกสิ้นเดือนนายคลังน้ำมันจะตรวจสอบรายงานที่ฝ่ายบัญชีส่งมาให้
(Information feedback) เพื่อจัดการแก้ไขผลต่างระหว่างยอดคงเหลือตามสมุด
บัญชีกับยอดคงเหลือตามบัตรใบจริงซึ่งจะช่วยให้การจับบันทึกใบข้อมูลที่ถูกทวงหรือถาดึก
พลาดก็สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ในเดือนต่อไป

9. การตัดบัญชีเกี่ยวกับการสูญหาย/ได้เพิ่มของน้ำมันทุกสิ้นเดือน เอกสารที่ใช้
จะคงใ้รับอนุมัติจากผู้มีสิทธิอย่างเคร่งครัดและเป็นไปตามระเบียบของบริษัทที่กำหนดไว้
เช่น สมมุติว่า นายคลังมีสิทธิอนุมัติภายในวงเงิน 500 บาทต่อรายการ ถ้ามากกว่า แต่
ภายในวงเงิน 2,000 บาท ต้องให้ผู้จัดการคลังเซ็น และถ้าวงเงินสูงขึ้นไปอีกก็จะต้อง
ผ่านการอนุมัติจากระดับที่เหนือขึ้นไปตามลำดับตามขั้นตอนของการจัดสายงาน เป็นต้น

10. จัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของนายคลังน้ำมันต่าง ๆ โดยไม่บอกให้
ทราบล่วงหน้า (Surprise Check) โดยฝ่ายตรวจสอบภายในซึ่งจะเป็นผู้ไปทำการ
ตรวจวัดปริมาณน้ำมันคงเหลือด้วยตัวเอง และนำไปเปรียบเทียบกับยอดที่ควรจะเป็นตาม
เอกสารที่ฝ่ายบัญชีมีอยู่ เป็นการควบคุมความถูกต้องกันต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตและ
แนะนำมาตรการใหม่ ๆ มาใช้สำหรับส่วนควบคุมที่หละหลวม โดยปกติแล้วแต่ละคลัง
น้ำมันจะมีผู้ไปตรวจสอบประมาณปีละ 4 ครั้งหรือ 3 เดือนต่อครั้ง คือฝ่ายตรวจสอบภายใน
อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และจากฝ่ายผู้จัดการคลังอีกปีละ 2 ครั้งเช่นกัน ดังนั้นในกรณีที่มี
ความผิดพลาดเกิดขึ้นก็สามารถตรวจพบได้จากการตรวจสอบดังกล่าว

11. ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ในการจับบันทึกข้อมูลลงบัญชีน้ำมันคลัง เพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลและรายงานผลให้ถูกต้อง รวดเร็ว ซึ่งฝ่ายจัดการ
สามารถเฝ้าข้อมูลดังกล่าวช่วยในการตัดสินใจได้

เท่าที่กล่าวถึงระบบงานข้างต้น จะเห็นว่าก่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี
พอสมควร คือ เป็นไปตามหลักของการควบคุมภายในและภายใต้จุดมุ่งหมายที่สำคัญซึ่ง

ยอมรับกันโดยทั่วไปนั่นเอง

ในค่านของระบบคอมพิวเตอร์ พิจารณาบทบาทที่มีต่อการควบคุมดังกล่าวในแง่ของผู้ใช้ข้อมูลแยกเป็น 2 ด้าน คือ

- ก. การกำหนดจุดควบคุมที่เกี่ยวข้อง
- ข. คอมพิวเตอร์และการควบคุมการสูญหายของน้ำมัน

การกำหนดจุดควบคุมที่เกี่ยวข้อง

โดยลักษณะการทำงานของคอมพิวเตอร์จะรวบรวมงานในหน้าที่ต่าง ๆ เข้ามาอยู่ในที่แห่งเดียวกัน คือ ผ่านเข้าสู่การประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ฉะนั้นโอกาสผิดพลาดหรือทุจริตอาจเกิดขึ้นได้ในแผนกนี้ (เป็นจุดอ่อนของคอมพิวเตอร์) ถ้าไม่มีการกำหนดวิธีการควบคุมให้รัดกุมทั้งภายในและภายนอกแผนกประมวลผล ดังนั้นเพื่อเป็นการแน่ใจว่า ข้อมูลที่นำเข้ามาไม่ได้ออกเปลี่ยนแปลงแก้ไข และผลลัพธ์ที่ได้ถูกต้องควรพิจารณาถึงการควบคุมภายในดังนี้

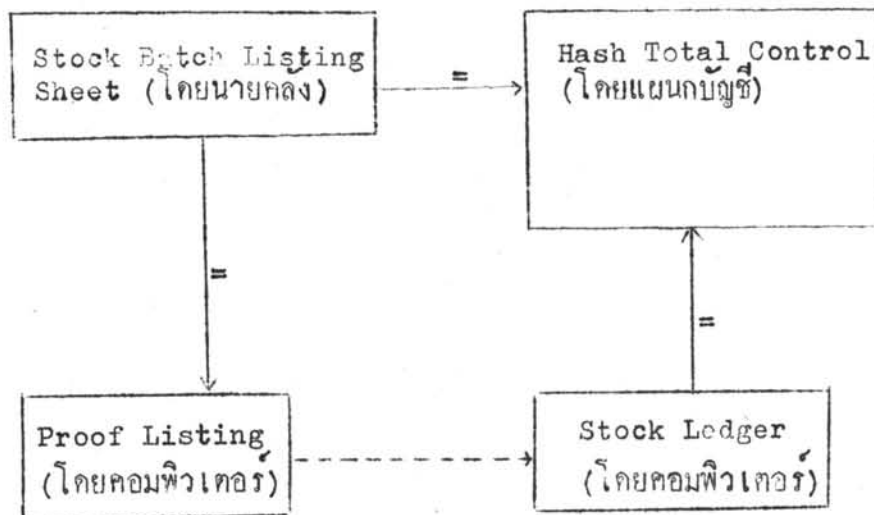
1. การควบคุมข้อมูลนำเข้า ลักษณะของ Stock Batch ที่นายคลังน้ำมันต่าง ๆ จัดส่งมาให้ฝ่ายบัญชีจะมีใบนำส่งสรุปยอดปริมาณนำเข้า-จ่ายออกของข้อมูลแต่ละชุด ซึ่งเรียกว่า Stock Batch Listing Sheet ฉะนั้นฝ่ายบัญชีจะควบคุมการรับ Batch โดยใช้แบบฟอร์มของ Hash Total Control บันทึกตามรายละเอียดของใบนำส่งสำหรับแต่ละคลังน้ำมัน ก่อนที่จะส่ง Stock Batch นั้น ๆ ไปให้แผนกประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์

2. การควบคุมในระหว่างประมวลผล ลักษณะของการรับข้อมูลเข้าเครื่องจะมี Proof Listing ตรวจสอบยอดที่บวกโดยนายคลังตามใบนำส่งว่าตรงกับคอมพิวเตอร์คำนวณทั้งด้านเดบิตและเครดิตหรือไม่ ถ้าได้ตัวเลขเท่ากันแสดงว่าถูกต้องในขั้นแรกถือเป็น Good Batch เพื่อเก็บไว้ใช้ประมวลผลต่อไป แต่ถ้าได้ตัวเลขที่ต่างกันจะถือเป็น Bad Batch ส่งมาให้ฝ่ายบัญชีแก้ไข เพราะความผิดพลาดอาจเกิดจากการบวกเลขของนายคลังไม่ถูกต้อง หรืออาจเป็นเพราะการเจาะข้อมูลนำเข้าผิดพลาด

ก็ได้ การแก้ไขยอดรวมจะต้องบันทึกไว้ใน Hash Total Control ทุกครั้งพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลของการแก้ไขประกอบด้วย

3. การควบคุมผลลัพธ์ เป็นผลต่อเนื่องจากขั้นตอนของการควบคุมข้อมูลนำเข้าและการประมวลผล ดังนั้นทุกเดือนที่คอมพิวเตอร์จัดทำบัญชีน้ำมันคงคลัง (Stock Ledger) ซึ่งแสดงยอดคงเหลือของน้ำมันแต่ละชนิดและยอดคงเหลือทั้งหมดของแต่ละคลังน้ำมัน ตัวเลขของแต่ละคลัง (Total by Storage Point) ก็นำมาตรวจสอบกับ Hash Total Control ของคลังน้ำมันนั้น ๆ ได้ เพื่อแน่ใจว่าผลลัพธ์ที่ได้มิได้ถูกแก้ไข หรือ แทรกแซงระหว่างประมวลผลนั่นเอง

ฉะนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำมันคงคลัง จุดควบคุมคอมพิวเตอร์จึงกล่าวสรุปได้ทั้งภาพง่าย ๆ ข้างล่างนี้

คอมพิวเตอร์และการควบคุมการสูญหายของน้ำมัน

คอมพิวเตอร์ได้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางบัญชีน้ำมันของคลังและจัดพิมพ์รายงานต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วในบทที่ 5 การที่จะให้คอมพิวเตอร์มีบทบาทต่อการควบคุมเพียงไรขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่นำเข้ามา ฉะนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับการสูญหายของน้ำมัน ข้อมูลนำเข้าควรจะกำหนดไว้ว่า การสูญหายที่เกิดขึ้นจัดอยู่ในประเภทใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการที่เลือกใช้เกี่ยวกับการจัดบันทึกปริมาณน้ำมันที่อุณหภูมิจริงหรืออุณหภูมิ 36° F ฉะนั้นทางด้านบัญชีก็อาจแบ่งแยกการสูญหายออกเป็น

1. การสูญหายเนื่องจากอุณหภูมิ (Temperature loss) ในกรณีที่ไม่ได้จัดบันทึก ณ อุณหภูมิมาตรฐาน 36° F
2. การสูญหายเนื่องจากการขนส่ง (Transportation loss) ซึ่งจะแยกออกเป็น
 - 2.1 Transshipment loss ถ้าเป็นการส่งมอบระหว่างคลัง
 - 2.2 Cargoes loss เมื่อน้ำมันนั้นส่งออกจากต่างประเทศ
3. การสูญหายที่คลังน้ำมัน (Plant loss) เป็นการสูญหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่คลังน้ำมันเองซึ่งไม่รวมการสูญหายจากการขนส่ง ได้แก่ การจ่ายน้ำมันให้ลูกค้าขาดเกินเนื่องจากมิเตอร์ไม่เที่ยง น้ำมันรั่วไหลออกจากถัง หรือ การระเหยตามธรรมชาติ เป็นต้น

ฉะนั้น เอกสารที่ตัดบัญชีการสูญหายดังกล่าว จะต้องให้รหัสของลักษณะของรายการ (Transaction Code) ไว้อย่างถูกต้องสำหรับการปฏิบัติงานแต่ละคลังน้ำมัน เพื่อคอมพิวเตอร์จะได้นำไปประมวลผลและจัดทำรายงานในด้านการสูญหายของน้ำมัน โดยเฉพาะได้

โดยปกติคอมพิวเตอร์จัดทำรายงานเดือนละครั้ง ในแง่ของฝ่ายปฏิบัติการควบคุมคลังน้ำมันต่าง ๆ จะอาศัยรายงานตาม DRTS ควบคุมการสูญหายที่เกิดขึ้นทุกวันในแต่ละคลังน้ำมัน เพราะจะรอใช้รายงานจากคอมพิวเตอร์เพียงอย่างเดียวจะทำให้ล่าช้าเป็นผลเสียต่อการควบคุมได้ การควบคุมอย่างมีผลจะต้องสามารถตรวจสอบและ

แก้ไขข้อบกพร่องไค้ทันที ผู้จัดการคลังจึงต้องใช้ DRTS เป็นหลักในการดูแลการทำงาน
ของนายคลังน้ำมันทาง ๆ ทั่วประเทศ

แต่จะแน่ใจได้อย่างไรว่าตัวเลขต่าง ๆ ใน DRTS ซึ่งบาทโดยนายคลังถูกต้อง
ปริมาณและเปอร์เซ็นต์ของการสูญหายคำนวณไม่ผิดพลาด ดังนั้นการตรวจสอบ DRTS
จะต้องอาศัยรายงานจากคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่งสำหรับการปฏิบัติงานทั้ง เดือน ทั้งนี้เพราะ
คอมพิวเตอร์ได้จับบันทึกตามเอกสารรายงานต่าง ๆ ทั้งการรับและจ่ายน้ำมันที่แต่ละคลัง
ได้จัดส่งมาทุกวัน เมื่อสิ้นเดือนจึงสามารถประมวลผลเป็นรายงานที่เชื่อถือได้ทั้งอธิบาย
ไว้ในบทก่อนซึ่งถือเป็นประโยชน์ที่มีต่อการควบคุมการสูญหายของน้ำมันนั่นเอง

สรุปแล้ว ผู้เขียนมีความเห็น ระบบบัญชีน้ำมันคลังโดยคอมพิวเตอร์ที่กล่าว
ไว้ในบทก่อนเป็นระบบงานที่ดีเพราะอย่างน้อยก็ก่อให้เกิดการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับ
แต่ละสถานการณ์ ข้อที่ควรคำนึงถึงก็คือ ยิ่งต้องควบคุมมากเท่าไร ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่าย
สูงตามเท่านั้น ผลได้จะคุ้มกับการเสี่ยงหรือไม่ควรจะนำมาพิจารณาเมื่อนำระบบบัญชีดังกล่าว
มาใช้ควบคุมน้ำมันคลัง